

Beste raadsleden,

Hier sta ik weer als woordvoerder van BLP. Jammer dat ik voor de kerstvakantie niet in mocht spreken want toen stond de Duurzame Polder op de agenda!

We hebben de raadsinformatiebrief (6 juli 2022) gelezen en willen het volgende onder jullie aandacht brengen:

Ten eerste wordt er vaak over de klankbordgroep gesproken in dit document maar dat is natuurlijk de klankbordgroep van de RES, en niet te verwarren met de klankbordgroep van de Duurzame Polder!! Want die laatste gaat natuurlijk niet akkoord met dit document.

Uit de informatiebrief, onderaan bij punt 4 staat:

4. Belangrijkste aandachtspunten regionale raadsbijeenkomst 6 juli 2022

We willen er twee uit lichten:

1. Blijf aandacht houden voor de betrokkenheid van inwoners en raadsleden en organiseer dat vroegtijdig en constant in het proces;

- Er zijn Bewonersbijeenkomsten georganiseerd en wat ons heel erg geïrriteerd heeft is het vrolijke filmpje met een vrolijk deuntje eronder wat afgespeeld wordt. Alsof het windmolenpark een speeltuin betrof in plaats van een groot industrieel park. Voor ons gevoel één grote afleidingsmanoeuvre van waar het eigenlijk om gaat: namelijk het ver-industrialiseren van de polder.
- Windexcursie: De projectgroep Duurzame Polder heeft excursie naar Windpark Deil georganiseerd. Hier kunnen we een windmolen van dichtbij zien en ervaren hoeveel geluid de molen maakt. Er is ruimte om vragen te stellen aan deskundigen en vertegenwoordigers van Windpark Deil maar niet aan de omwonende want die zijn er bijna niet!! Dit windmolenpark ligt langs de snelweg in de middle of nowhere.

(Windpark Deil bevindt zich ten zuiden van de A15 bij Knooppunt Deil links en rechts van de A2. De masthoogte van de windturbines (11 stuks) is daar 140 meter en de totale hoogte (inclusief de wiek is 208 m)).

- Zienswijzen: Er zijn erg veel zienswijzen ingediend. Het is vreemd dat het proces doorgang vindt terwijl nog niet op de zienswijzen is gereageerd? Hoe serieus neemt de gemeente dan de zienswijzen? En hoe compleet en door ontwikkelt is de MER dan? Wij als BLP hebben het idee dat alles er door wordt geduwd omdat het anders vertraagd en deadlines niet worden gehaald
- Gezondheidsinformatieavond(en)

Bij de bewonersbijeenkomst in Lith is er beloofd dat er gezondheidsinformatie avonden werden georganiseerd. In plaats van een fysieke bijeenkomst wordt dit een digitale bijeenkomst! Alsof we tijdens corona niet allen ervaren hebben dat een fysieke bijeenkomst vele malen beter is dan een online bijeenkomst. Dit vindt ook de burgemeester (Buijs)(zie krantenartikel in het BD van 15 december). Daar geeft ze aan dat het na twee Coronajaren zonder fysieke bijeenkomsten nodig is mensen in levenden lijve te ontmoeten! BLP wil de raad met klem verzoeken fysieke gezondheidsinformatie avonden te organiseren. Geef ruimte voor live vragen en beantwoord die ter plekke door specialisten die weten waar ze het over hebben.

5. *Ga 'grenzeloos' samenwerken, kijk over de grenzen van je gemeente heen.*

- We denken hier te lezen dat er aan de raad gevraagd wordt om over de eigen grenzen te gaan kijken. BLP gaat er van uit dat gemeente Oss zich niet geroepen voelt om de opgave van een andere gemeente te voldoen. Overeengekomen is dat gemeente Oss alleen gaat voor haar eigen opgave tot 2030! En ook dat de 2km grens een harde grens is. Mochten we wel over de (Gemeentelijke) grenzen heen gaan kijken dan is het voorstel van BLP om onze eigen opgave te voldoen op zee waar er meer ruimte is en minder gezondheidsrisico voor de omwonende. Tevens wordt er dan minder schade toegebracht aan de kwetsbare natuur in onze polders.

Conclusie:

Het lijkt erop dat (door de tijdsdruk?) er keuzes gemaakt worden die ten koste gaan van een eerlijke participatie. Geen tijd voor een live gezondheidsinformatie avond dus dan maar online zodat we een vinkje kunnen zetten bij dit onderdeel. Windexcursie organiseren kunnen we ook afvinken. Laten we een park nemen waar bijna geen omwonende last hebben van het geluid!! We hadden ook naar Den Bosch kunnen gaan, dichterbij en wel de mogelijkheid om in gesprek te gaan met omwonende in de Kruiskamp. Ik denk dat dit voor de raad ook interessant zou zijn geweest!!

De klankbordgroep is er, dus we kunnen weer een vinkje zetten. Maar wordt er ook werkelijk geluisterd wat er ingebracht wordt (bijvoorbeeld middels de vele ingediende zienswijzen) . Er wordt door de bestuurders van de projectgroep en van de Klankbordgroep duidelijk gezegd dat zij niet de macht hebben om plannen te veranderen, "daar moet je voor bij de raad zijn".

Onze vraag aan de raad is dan ook om nog eens goed na te denken over het ver-industrialiseren van onze polder. Realiseer je elke keer wat een enorme impact dit industrieterrein heeft op de gezondheid van omwonende en blij kritisch!!

Ook willen we de raad vragen om de projectgroep opdracht te geven voor een extra ontwikkelperspectief. In de bestuursovereenkomst staat dat er ook een mogelijkheid voor invulling van 50ha zonnenvelden elders als aanvullend voorstel op de ontwikkelperspectieven voorgelegd moet worden. Dat wil zeggen een ontwikkelperspectief met 2 tot 3 windturbines minder in de Duurzame Polder (de RES opdracht wordt dan nog steeds gehaald). Dit perspectief wordt op dit moment niet meegenomen terwijl er wel een ontwikkelperspectieven is waar de windturbines binnen de grens van 2 km geplaatst worden. Ook vragen wij ons af of er niet te veel gekeken naar de natuur ipv gezondheid en welzijn voor mens en dier? Wie bepaald welke varianten aan de raad voorgelegd worden? De klankbordgroep? En welke stem telt daarin zwaarder? **Natuurlijk moet dit de stem van uw inwoners zijn!**

Als laatste wil BLP de raad adviseren om de uitzending van Zembla

<https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/geluidsoverlast-door-windmolens-dit-is-wat-zembla-erover-ontdekte> terug te kijken en de enquête van de Rietvelden Den Bosch te bestuderen. Vandaag

is er ook een heel erg treffend artikel verschenen in de Limburger (zie hieronder) die goed verwoord waar wij als BLP zo bang voor zijn. Onder andere met de volgende quotes:

LFG is een heel zachte sluipmoordenaar,

Ik word elke nacht een paar keer wakker met een opgejaagd gevoel. Ik ben nooit meer uitgerust,

Soms ga ik met de camper weg om een nachtje te kunnen slapen

Marianne en Koos Niessen hebben zes jaar geleden een huis gebouwd dat qua isolatie aan alle eisen voldoet. Toen kwamen de windturbines. Marianne slaapt nu alleen nog met paracetamol drie of vier uurtjes door.

'Hinder door LFG neemt wereldwijd sterk toe'

De projectleider geeft aan dat ze de problemen héél serieus nemen. Maar bekend ook dat dat niet geldt voor LFG. „Tegen hoorbaar geluid kunnen we iets doen, bijvoorbeeld isoleren. Maar met infrason geluid kunnen we niets.

Bedankt voor uw aandacht en we willen graag wij antwoord op onze vragen.

Radeloos door bromtoon windmolens in Limburg: met de camper weg om een nachtje te kunnen slapen

Limburger 11_01-2023

Omwonenden van windparken rond Leudal kampen met slapeloosheid door een tamelijk onbekend fenomeen dat blijkbaar steeds vaker voorkomt: infrasoon geluid. Sommigen willen verhuizen of gaan elders even een nachtje doorslapen. De gemeenten Leudal en Nederweert nemen het serieus en hebben onderzoek toegezegd.

Jacqui Stroucken

Annita Verkennis uit Neer had nog liever een kerncentrale achter haar tuin dan de turbines van windpark De Kookepan, zegt ze. Wieken zwiepen sinds anderhalf jaar bijna dag en nacht rond op zo'n 850 meter van haar huis. Als je oplet, kun je het horen: een suizend geluid, tussen de ronkende auto's op de Napoleonsweg door.

Maar dat is niet zo erg, zegt ze. Veel erger is het geluid dat je níet hoort: laagfrequent (LFg) of infrasoon geluid, een zware bromtoon. Mensen kunnen het praktisch niet waarnemen, maar het is er toch. Vooral 's nachts, zegt Annita, in de stilte. „Ik word elke nacht een paar keer wakker met een opgejaagd gevoel. Ik ben nooit meer uitgerust. Soms sleep ik me door de dag en kan ik me niet concentreren op mijn werk.”

Frustrerend

Maar ze voelt zich niet gehoord, alleen gelaten. Veel mensen denken dat het bij haar 'tussen de oren' zit. Frustrerend, vindt ook Fred Sissing uit Heythuysen. Hij woont vlakbij de turbines aan de Ospeldijk in Nederweert. Ook hij heeft last van LFg.

„Soms ga ik met de camper weg om een nachtje te kunnen slapen.” Thuis slaapt hij niet meer langer dan twee uur achter elkaar. „Mijn woongenot is vernietigd. Die turbines hebben veel meer impact dan mensen vermoeden.” Sissing overlegt momenteel met een advocaat of de gemeente Nederweert aansprakelijk kan worden gesteld.

Onderbewustzijn

Frank Timmermans woont bij De Kookepan, net zoals Annita. „Eerst was ik blanco. We weten allemaal dat er qua energie iets moet gebeuren. Ik dacht: het valt vast mee.” Maar de werkelijkheid pakte anders uit. „Ik ben 's nachts vaak wakker, slaap nooit meer door. Dat geldt ook voor mijn vrouw. Ik denk dat het monotone, brommende geluid in mijn slaap doorwerkt op mijn onderbewustzijn.”

Frank heeft zijn beklag gedaan, waarop Leudal Energie, initiatiefnemer van De Kookepan, een akoestisch onderzoek aankondigde. Zegsman Joost van Beek van de Leudalse energiecoöperatie bevestigt dat twee onderzoeksbureaus zijn ingeschakeld. „We nemen de problemen héél serieus.”

Persoonlijk

Maar projectleider Joost van der Stappen van dezelfde coöperatie bekent dat dat niet geldt voor LFg. „Tegen hoorbaar geluid kunnen we iets doen, bijvoorbeeld isoleren. Dat bieden we de mensen aan. Maar met infrason geluid kunnen we niets. Het is niet wetenschappelijk bewezen dat het van de windmolens komt. En het is zeer persoonlijk, want anderen die dichtbij een windpark wonen hebben er geen last van.”

Erwin Streur woont in Kessel-Eik, op 950 meter van De Kookepan. Hij was eerst niet eens echt tégen windturbines. Nu overweegt hij zelfs te verhuizen. „LFg is een heel zachte sluipmoordenaar.” Streur slaapt slecht en voelt zich vaak brak. „Je hoort het niet, dat is het gekke. Maar als je dagen of weken niet slaapt, werkt dat door op je gezondheid en je gemoedstoestand. Een heel geleidelijk en subtiel proces.”

Paracetamol

Marianne en Koos Niessen hebben zes jaar geleden een huis gebouwd dat qua isolatie aan alle eisen voldoet. Toen kwam De Kookepan, vlakbij. Marianne slaapt nu alleen nog met paracetamol drie of vier uurtjes door. Zonder een pilletje niet meer langer dan twee uur, met ramen en rolluiken hermetisch gesloten, ook 's zomers. „Dat is toch gekkenwerk? In een andere kamer liggen vind ik ook geen optie. We dachten in dit huis te wonen tot we doodgaan.”

Op vakantie sliep Marianne goed. Daar begon ze te vermoeden dat de slapeloosheid thuis door de turbines werden veroorzaakt. „Thuis werd ik met hartkloppingen of een opgejaagd gevoel wakker.

Het bouwde zich op. Nu zitten mijn nek en schouders vast, want volgens de fysiotherapeut lig ik blijkbaar verkrampt in bed. Als de gezondheidsklachten zich opstapelen, moeten we de keuze maken of we hier willen blijven wonen.”

Simpel

Het zoeven van de wieken, de gedaalde woz-waarden van hun huizen (naar schatting 10 tot 20 procent) is voor deze mensen nog te verdragen. Maar met slapeloosheid en gezondheidsklachten als gevolg van LFg ligt het anders. En de oplossing is zo simpel, denken ze: zet de turbines tussen elf uur 's avonds en zes uur 's ochtends uit. Joost van der Stappen van Leudal Energie: „Maar dan gaan we failliet. Dat willen de zeshonderd leden van onze coöperatie niet. Misschien kunnen we wel bekijken of we ze in de toekomst 's nachts wat minder hard kunnen laten draaien.”

Bij de gemeenten Leudal en Nederweert zijn het afgelopen jaar klachten binnengekomen over geluidshinder van de omwonenden. Beide gemeenten hebben geluidsonderzoek toegezegd. Maar het is de vraag of die onderzoeken, die zich doorgaans richten op hard geluid, ook de zachte, lage frequenties kunnen meten.

'Hinder door LFg neemt wereldwijd sterk toe'

Op de website www.laagfrequentgeluid.nl van de gelijknamige stichting staat dat de hinder van infrasoon geluid wereldwijd sterk toeneemt en nog onderschatte gezondheidsproblemen en maatschappelijk disfunctioneren oplevert. De stichting wil het tamelijk nieuwe fenomeen helpen in kaart te brengen en bijdragen aan een oplossing.

In artikelen die de stichting verzamelde uit verschillende media, en ook in een recente uitzending van het televisieprogramma *Zembla*, wordt LFg vaak in verband gebracht met windparken en slapeloosheid. Deskundigen stellen in het *Tijdschrift voor Geneeskunde* dat slapeloosheid inderdaad het grootste risico is van infrasoon geluid. Ze vinden ook dat de effecten van LFg wetenschappelijk nog onvoldoende zijn onderzocht.